

Namens de regio
Zaanstreek-Waterland,
gemeente Zaanstad
burgemeester
drs. J. Hamming

Onderhandelende partijen
Provincie Noord-Holland

Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

Telefoon 14 075
www.zaanstad.nl

DATUM	14-04-2023
ONS KENMERK	
DOORKIESNUMMER	(075) 655 20 67
FAX	(075) 655 20 55
ONDERWERP	Naar een ruimtelijk arrangement voor Zaanstreek-Waterland
BIJLAGEN	2

Geachte onderhandelende partijen,

Allereerst hopen wij dat u met tevredenheid terugkijkt naar uw behaalde resultaat bij de Provinciale Statenverkiezingen. Wij hopen dat de komende periode van onderhandeling tot een sterke coalitie met ambitie en slagkracht zal leiden.

Het beleid van de Provincie zal impact hebben op alle delen van de Provincie. Zo ook in Zaanstreek-Waterland, zowel in de steden als in het landelijk gebied. Als zeven gemeenten hebben wij onlangs onze agenda geformuleerd in de **Propositie Zaanstreek-Waterland: Hollandser dan Hollands**. Deze propositie vormt het kader voor onze samenwerking met de provincie, het Rijk en in MRA-verband. We voegen hem toe als inspiratie voor de vorming van het nieuwe college, met per onderwerp geordend wat wij als deelregio te bieden hebben en wat wij daarvoor nodig hebben.

De zeven gemeenten van deze regio vragen in het verlengde van de propositie met deze brief uw aandacht voor de enorme ruimtelijke opgaven waar wij als provincie en gemeenten de komende jaren voor staan. Wij willen hierbij voortbouwen op het MRA Verstedelijkingsconcept en de daarin opgenomen ontwikkelprincipes. Noord-Holland is gevraagd om te komen tot een ruimtelijk voorstel voor Noord-Holland, als basis voor een ruimtelijk arrangement Rijk-provincie. Wij geven u een aantal elementen mee ten behoeve van dit ruimtelijk voorstel en gaan graag spoedig het gesprek aan met het nieuwe college van Gedeputeerde Staten over een ruimtelijk arrangement voor Zaanstreek-Waterland.

In Zaanstreek-Waterland willen wij letterlijk ruimte creëren door slim om te gaan met ruimte, door nieuwe functies te combineren met het toevoegen van kwaliteit, door onverwachte combinaties, door samen een oplossing te vinden voor opgaven zoals bijvoorbeeld de stikstofproblematiek die onze provincie op slot zet. Wij hebben u daarvoor nodig en stellen voor om de volgende punten in uw coalitieakkoord op te nemen:

- Houd dorpen en linten leefbaar door kleinschalige woningbouw, door betere bereikbaarheid en door broodnodige voorzieningen zoals zorgcentra, onderwijs, en sport & recreatie te behouden of toe te voegen.
- Laat gemeenten zelf de toets uitvoeren of dergelijke ontwikkelingen de landschappelijke kernkwaliteiten niet aantasten en zo mogelijk zelfs versterken. Wij pleiten daarom voor een aanpassing van de Omgevingsverordening zodat gemeenten met inachtneming van de landschappelijke kwaliteiten extra woningen en voorzieningen kunnen realiseren (zie ook de bijlage bij deze brief waarin meer in detail hierop wordt ingegaan).
- Geef de transitie van het agrarisch gebied en natuurontwikkeling een impuls door boeren desgewenst een rol te geven in natuurontwikkeling en -beheer en door nieuwe economische functies naast het agrarisch bedrijf mogelijk te maken indien de sector dat wenst.
- Geef de recreatieve voorzieningen een krachtige impuls, behorend bij de sterke groei van de steden in en rondom onze deelregio.
- Ga door met de binnenstedelijke verdichting in die steden rond bestaande knooppunten en creëer nieuwe knooppunten bij transformatie- en woningbouwlocaties.
- Help de kwetsbare wijken in diezelfde steden door daar de beste voorzieningen te creëren, door snel betaalbare en duurzame woningen toe te voegen, en passende mobiliteit voor iedereen weer een vanzelfsprekendheid te maken.

Doe dit samen met burgers, met bedrijven, met onze agrarische sector en met de maatschappelijke partners. Wij gaan voor een mooi, inclusief en duurzaam Zaanstreek-Waterland, de deelregio die Hollandser dan Hollands is!

Wij hopen u met dit pleidooi en de bijgevoegde Propositie ZaWa inspiratie te bieden in de zoektocht naar ruimte. Om fysieke ruimte te vinden voor alle functies hebben we een open geest, vertrouwen en doorzettingskracht nodig. We zien uit naar een vruchtbare samenwerking.

Namens de gemeenten in Zaanstreek-Waterland,

Hoogachtend,

de burgemeester van Zaanstad,
drs. J. Hamming

Namens de regio
Zaanstreek-Waterland,
gemeente Zaanstad
burgemeester
drs. J. Hamming

Onderhandelende partijen
Provincie Noord-Holland

Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

Telefoon 14 075
www.zaanstad.nl

DATUM	14-04-2023
ONS KENMERK	
DOORKIESNUMMER	(075) 655 20 67
FAX	(075) 655 20 55
ONDERWERP	Naar een ruimtelijk arrangement voor Zaanstreek-Waterland
BIJLAGEN	2

Geachte onderhandelende partijen,

Allereerst hopen wij dat u met tevredenheid terugkijkt naar uw behaalde resultaat bij de Provinciale Statenverkiezingen. Wij hopen dat de komende periode van onderhandeling tot een sterke coalitie met ambitie en slagkracht zal leiden.

Het beleid van de Provincie zal impact hebben op alle delen van de Provincie. Zo ook in Zaanstreek-Waterland, zowel in de steden als in het landelijk gebied. Als zeven gemeenten hebben wij onlangs onze agenda geformuleerd in de **Propositie Zaanstreek-Waterland: Hollander dan Hollands**. Deze propositie vormt het kader voor onze samenwerking met de provincie, het Rijk en in MRA-verband. We voegen hem toe als inspiratie voor de vorming van het nieuwe college, met per onderwerp geordend wat wij als deelregio te bieden hebben en wat wij daarvoor nodig hebben.

De zeven gemeenten van deze regio vragen in het verlengde van de propositie met deze brief uw aandacht voor de enorme ruimtelijke opgaven waar wij als provincie en gemeenten de komende jaren voor staan. Wij willen hierbij voortbouwen op het MRA Verstedelijkingsconcept en de daarin opgenomen ontwikkelprincipes. Noord-Holland is gevraagd om te komen tot een ruimtelijk voorstel voor Noord-Holland, als basis voor een ruimtelijk arrangement Rijk-provincie. Wij geven u een aantal elementen mee ten behoeve van dit ruimtelijk voorstel en gaan graag spoedig het gesprek aan met het nieuwe college van Gedeputeerde Staten over een ruimtelijk arrangement voor Zaanstreek-Waterland.

In Zaanstreek-Waterland willen wij letterlijk ruimte creëren door slim om te gaan met ruimte, door nieuwe functies te combineren met het toevoegen van kwaliteit, door onverwachte combinaties, door samen een oplossing te vinden voor opgaven zoals bijvoorbeeld de stikstofproblematiek die onze provincie op slot zet. Wij hebben u daarvoor nodig en stellen voor om de volgende punten in uw coalitieakkoord op te nemen:

- Houd dorpen en linten leefbaar door kleinschalige woningbouw, door betere bereikbaarheid en door broodnodige voorzieningen zoals zorgcentra, onderwijs, en sport & recreatie te behouden of toe te voegen.
- Laat gemeenten zelf de toets uitvoeren of dergelijke ontwikkelingen de landschappelijke kernkwaliteiten niet aantasten en zo mogelijk zelfs versterken. Wij pleiten daarom voor een aanpassing van de Omgevingsverordening zodat gemeenten met inachtneming van de landschappelijke kwaliteiten extra woningen en voorzieningen kunnen realiseren (zie ook de bijlage bij deze brief waarin meer in detail hierop wordt ingegaan).
- Geef de transitie van het agrarisch gebied en natuurontwikkeling een impuls door boeren desgewenst een rol te geven in natuurontwikkeling en -beheer en door nieuwe economische functies naast het agrarisch bedrijf mogelijk te maken indien de sector dat wenst.
- Geef de recreatieve voorzieningen een krachtige impuls, behorend bij de sterke groei van de steden in en rondom onze deelregio.
- Ga door met de binnenstedelijke verdichting in die steden rond bestaande knooppunten en creëer nieuwe knooppunten bij transformatie- en woningbouwlocaties.
- Help de kwetsbare wijken in diezelfde steden door daar de beste voorzieningen te creëren, door snel betaalbare en duurzame woningen toe te voegen, en passende mobiliteit voor iedereen weer een vanzelfsprekendheid te maken.

Doe dit samen met burgers, met bedrijven, met onze agrarische sector en met de maatschappelijke partners. Wij gaan voor een mooi, inclusief en duurzaam Zaanstreek-Waterland, de deelregio die Hollandser dan Hollands is!

Wij hopen u met dit pleidooi en de bijgevoegde Propositie ZaWa inspiratie te bieden in de zoektocht naar ruimte. Om fysieke ruimte te vinden voor alle functies hebben we een open geest, vertrouwen en doorzettingskracht nodig. We zien uit naar een vruchtbare samenwerking.

Namens de gemeenten in Zaanstreek-Waterland,

Hoogachtend,

de burgemeester van Zaanstad,
drs. J. Hamming

An aerial, black and white photograph of a Dutch polder landscape. The image shows a complex network of narrow canals and straight dikes that divide the land into numerous rectangular plots. The terrain appears flat and water-saturated. In the lower-left foreground, a small boat is visible on one of the canals. The overall scene is a typical example of Dutch water management and land reclamation.

Zaanstreek-Waterland

Hollandser dan Hollands

IN CIJFERS

Aantallen per gemeente

	Inwoners	Woningen	Oppervlakte	Bedrijven
Edam-Volendam	35.262	15.432	80,00 km ²	4.500
Landsmeer	11.568	4897	26,44 km ²	1.495
Oostzaan	9.686	4.100	16,13 km ²	1.065
Purmerend	91.781	41.175	96,64 km ²	7.615
Waterland	17.306	7.411	115,7 km ²	2.055
Wormerland	16.309	6.919	45,18 km ²	1.560
Zaanstad	157.013	69.114	83,24 km ²	14.430
Totaal	339.925	149.048	463,33 km²	32.720

PROPOSITIE

PROPOSITIE

Zaanstreek-Waterland is:

een ambitieuze en daadkrachtige regio die veel te bieden heeft. Daarmee kan de regio een grote bijdrage leveren aan de ambities van Rijk, provincie en MRA en van de eigen inwoners en ondernemers. De regio Zaanstreek-Waterland benoemt in deze propositie welke bijdrage zij kan leveren aan de groei van de MRA, evenals datgene wat de regio nodig heeft om deze bijdrage te realiseren.

Wat bieden wij?

De kwaliteit van Zaanstreek-Waterland is de ruimte om te leven in één van de meest karakteristieke en authentieke delen van de metropoolregio. Wonen in de stad of in het landelijk gebied, met scholen en voorzieningen in de buurt, altijd nabij water, groen en recreatiemogelijkheden, goed bereikbaar via OV of auto en (ruimte voor) een energiek regionaal bedrijfsleven met focus op voedsel, bouw, transport, maak-industrie en de ambitieuze ontwikkeling van een techniek- en ICT-cluster.

Het is niet alleen de kwaliteit, het is ook de identiteit die Zaanstreek-Waterland onderscheidend

maakt. Het landschap is Hollands en Hollands: prachtige veenweidegebieden en droogmakerijen met sloten, plassen, polders, dijken en molens, weilanden met koeien en weidevogels rondom historische lintdorpen. Tegelijkertijd heeft de regio een eeuwenoud verleden van economische en stedelijke ontwikkeling, met havens, scheepsbouw, industrie, molens, landbouw, veeteelt, visserij en handel. In de 19e en 20e eeuw is de bedrijvigheid in de regio in alle opzichten vernieuwd. Onveranderd zijn het sterke ondernemerschap, de doe-mentaliteit, de innovatiekracht en de waardering voor het bedrijfsleven. Dat tekent ons.

Wat hebben wij nodig?

Op basis van deze bestaande kwaliteiten willen we Zaanstreek-Waterland nog sterker maken.

De stedelijke centra ten noorden van het IJ groeien de komende decennia sterk. Die groei moet worden ingezet om economische- en sociaalmaatschappelijk waarde toe te voegen. Meer evenwicht te creëren tussen wonen en werken, maar ook evenwicht in de ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam als geheel. De omvangrijke pendelstromen vanuit deze regio zijn buitenproportioneel en eenzijdig op Amsterdam gericht. Er zijn in Zaanstad en Amsterdam-Noord relatief veel sociaaleconomisch zwakke wijken, terwijl er voldoende ruimte is voor toevoeging van bedrijvigheid en economische ontwikkeling. De regionale steden moeten zich complementair aan elkaar ontwikkelen, waarbij het potentieel van multimodale knooppunten wordt uitgediept, de kansen voor gemengde woon-werkmilieus worden benut en de inspanningen in bestaande wijken met een sociaaleconomische problematiek door het collectief worden gesteund. De bereikbaarheidsagenda is nauw verbonden met de woningbouwopgave en het streven naar economische en sociaalmaatschappelijke ontwikkeling.

In het landelijk gebied moet een nieuwe balans gevonden worden tussen water en land. Er moeten keuzes worden gemaakt in het gebruik van water en land en een antwoord gedicht worden op de effecten die dat heeft voor landbouw en veeteelt,

wonen, energie, recreatie en natuur. Dit alles moeten we samen doen: inwoners, ondernemers, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiebedrijven en overheden. De toekomstige investeringen zijn zo groot, ongeacht de keuzes die gemaakt worden, dat nationale betrokkenheid noodzaak is. In de toekomst blijven genieten van ons landschap vereist de komende jaren scherpe keuzes.

De opgaven in het landelijke- en in het stedelijke gebied zijn sterk met elkaar verbonden. Zo zal de energietransitie plaatsvinden in zowel het stedelijk- als het landelijk gebied, zorgt de groei van steden voor meer druk op het landelijk gebied voor recreatieve functies, maar biedt het ook kansen voor de slimme koppeling van doelen en strategieën. Bij de ontwikkeling van de MRA en de regio Zaanstreek-Waterland zijn het landelijke- en het stedelijke gebied onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Hoewel primair gericht op de MRA als geheel, vereisen de ambities en opgaven vanzelfsprekend een nauwe samenwerking met partners zoals de provincie Noord-Holland, de Rijksoverheid, de Vervoerregio Amsterdam (VRA). De propositie Zaanstreek-Waterland beschrijft wat onze regio te bieden heeft, welke ambities we willen realiseren en tot welke samenwerking dit leidt voor de komende jaren. De propositie vormt daarmee de basis voor de inbreng van de regio in de samenwerking in MRA-verband, met de provincie, het Rijk en andere partijen.

WONEN

WONEN

Zaanstreek-Waterland biedt:

Ruimte voor meer dan 43.500 woningen in de regio boven het IJ, in de steden en in de kernen van het landelijk gebied. Daarmee kan de regio een bijdrage leveren aan het oplossen van de woningnood en het creëren van een betaalbare en toegankelijke woningmarkt in de regio en de MRA

Onze ambities zijn:

1. Een schaa sprong in woningbouw en een duurzame en inclusieve groei met kwaliteit.

2. De grote en kansrijke ontwikkelingen zoals de MRA Sleutelgebieden Purmerend, Zaan-IJjob (o.a. Achtersluispolder, Hembrugterrein, Zaandam Centrum en Kogerveld), en locaties als Lange Weeren, Galgeriet en Zaanoever.

3. Langdurige inzet op stedelijke vernieuwingsgebieden in de Noordflank (Zaandam Oost,

kwetsbare wijken in Amsterdam-Noord en Purmerend) met een brede agenda op het gebied van wonen en leefbaarheid om kansengelijkheid en ruimtelijke segregatie tegen te gaan.

4. Verduurzaming van de bestaande voorraad in de steden en dorpen en het verder aardgasvrij maken van de woningvoorraad, aansluitend op de Regionale Energiestrategie Zaanstreek-Waterland en met aandacht voor de betaalbaarheid ervan voor inwoners (energiearmoede).

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Concrete afspraken in de MRA en in de MRA-Verstedelijkingsstrategie om de knelpunten in de woningbouw (financiering, stikstof, op ruimtelijk vlak) weg te nemen.
- Een programmatische samenwerking in de MRA en met het Rijk, gericht op de bestaande voorraad (verduurzaming, stedelijke vernieuwing)
- Voldoen aan de randvoorwaarden op het gebied van bereikbaarheid voor de (versnelling van) de woningbouw, zoals benoemd in de MRA Verstedelijkingsstrategie.

ECONOMIE

ECONOMIE

Zaanstreek-Waterland biedt:

Kansen voor de noodzakelijke spreiding van economische activiteiten over de MRA. Ruimte voor regionale bedrijvigheid, ondernemerschap, leidend tot meer arbeidsplaatsen voor alle opleidingsniveaus in de regio. Daarmee zorgt de regio tevens voor een beperking van (de groei van) de verkeerstromen naar Amsterdam.

Onze ambities zijn:

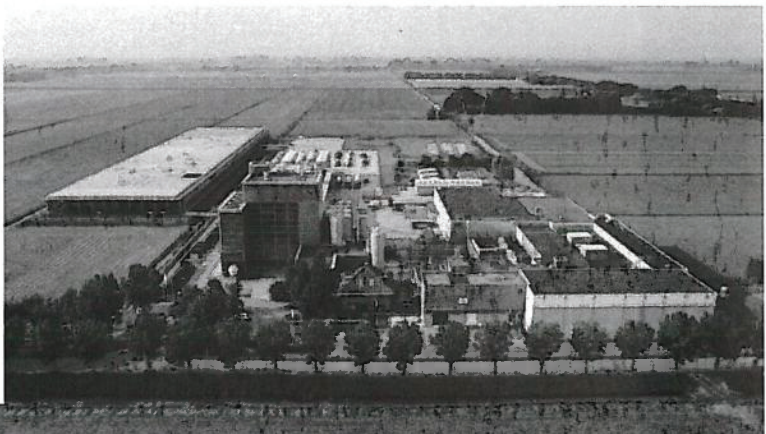
1. Het creëren van ruimte voor bedrijvigheid op de meest passende locaties, ruimte voor meer werkgelegenheid en een betere match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
2. Ontwikkeling gemengde woon-werkgebieden ZaanIJ ('de Noordas') met vele duizenden nieuwe arbeidsplaatsen.
3. Nieuwe bedrijvigheid in de stadscentra in de sleutelgebieden van Zaanstad en Purmerend als onderdeel van knooppuntontwikkeling.
4. (Door)ontwikkeling van bedrijventerreinen langs de as van de N244; Baansteer Noord en bij Edam-Volendam, en langs de noordkant van het Noordzeekanaalgebied (HoogTij).
5. Intensivering in de hele keten van het onderwijs-arbeidsmarktbeleid, in Zaanstreek-Waterland en in MRA-verband, investeringen in excellent onderwijs en onderwijsvoorzieningen, en intensieve samenwerking met ondernemers, o.a. voor

het creëren van stage.

6. Stimulering van campusvorming rondom H20/PurmerValley in Purmerend en Techlands in Zaanstad
7. De regio streeft naar het creëren van één nieuwe arbeidsplaats per nieuwgebouwde woning
8. Een prominente plaats voor houtbouw in de ontwikkeling van nieuwe woningbouwprojecten in het kader van circulaire economie en realisatie van een bedrijfsunit waar houtbouw voor de regio gefabriceerd gaat worden. Afstemming van het onderwijsaanbod op de nieuwe technieken.
9. Garanderen van voldoende capaciteit op het elektriciteitsnetwerk t.b.v. (nieuwe) bedrijvigheid en verduurzamingsopgave (zon, wind, van gas af)
10. Brede aansluiting op het MRA-programma 'Voedsel Verbindt' ten behoeve van versterking en innovatie van de lokale agrarische sector alsook voedselverwerking en -distributie.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Afspraken in de MRA Verstedelijkingsstrategie en met betrokken partijen (gemeenten, provincie) over de ontwikkeling van het economisch profiel en economische activiteiten voor Zaanstreek-Waterland en het grotere gebied ten noorden van het IJ en het Noordzeekanaal, inclusief lijnen naar Noord-Holland Noord (m.n. Hoorn, Alkmaar).
- Concrete samenwerking in MRA verband op het gebied van circulaire economie, houtbouw, en onderwijs & arbeidsmarkt.
- Van Lander een infrastructuur die onze ambities mogelijk maakt.
- Samenwerking met de provincie op het gebied van mobiliteit.

Zaanstreek-Waterland - Hollands en Hollands

RECREATIE & TOERISME

Zaanstreek-Waterland biedt:

Ruimte voor inwoners van de MRA om te recreëren en om tot rust te komen in de veenweidegebieden, droogmakerijen en recreatiegebieden boven het IJ, en toeristische attracties en aantrekkelijke steden en dorpen voor bezoekers uit binnen- en buitenland...

Onze ambities zijn:

1. Versterken van de kwaliteit en/of toegankelijkheid van water, groen en recreatiegelegenheden.
2. Ontwikkeling RAUM, Het Twiske en De Purmer tot aantrekkelijke recreatiegebieden;
3. Verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de recreatiegebieden voor fietsers en wandelaars.
4. Ontwikkeling van de Noorder IJplas tot metropolaan park en verbinding met het Twiske.
5. Ontwikkeling van het DerIJ gebied voor natuur en recreatie.
6. De spreiding van toerisme zowel binnen de MRA als binnen de deelregio Zaanstreek-Waterland. Met aandacht voor het vergroten van de kwaliteit van bezoekersstromen t.o.v. de kwantiteit.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Een concrete uitvoeringsstrategie (inclusief financieringsstrategie) , van gemeenten, provincie, Amsterdam, VRA, MRA en de betrokken natuurorganisaties voor de ontwikkeling van de recreatieve functie en het toerisme ten noorden van het IJ en het Noordzeekanaal.
- Ontwikkeling en positionering van het recreatieve aanbod met een afstemming tussen de ecologische kaders, toeristische producten, communicatie en de bereikbaarheid.
- De gezamenlijke ontwikkeling van een breed politiek-bestuurlijk draagvlak

BEREIKBAARHEID

BEREIKBAARHEID

Zaanstreek-Waterland biedt:

Een regio die klaar staat om de mobiliteitstransitie op alle modaliteiten door te voeren, waarmee verduurzaming, stedelijke groei en verdichting, en het behoud van de vitaliteit van kernen op een evenwichtige wijze samengaan.

Onze ambities zijn:

1. Een mobiliteitstransitie, waarbij OV, fiets, te voet, deelmobiliteit en schone, slimme logistiek een grote rol gaan spelen.

2. Werkgevers hebben grote invloed op de mobiliteit van hun werknemers. Samen met partners smeden wij een coalitie van werkgevers in Zaanstreek-Waterland, gericht op meer fietsen, OV, spits-mijden, tegenspits en thuiswerken.

3. We helpen onze ondernemers (bv. loodgieters, schilders, bouwers etc.) hun logistiek te verduurzamen, om zodoende toegang te houden tot de Amsterdamse markt.

4. Een beter oost-west fietsnetwerk. Onze gemeenten liggen hemelsbreed niet ver uit elkaar, maar oost-west reizen zijn haast onmogelijk. Daardoor

profiteren we niet van elkaars nabijheid. Wij willen de infrastructuur uitbreiden, de routing aantrekkelijk(er) maken en de koppeling met OV versterken.

5. We geven ruimte aan Smart Mobility. Nieuwe technieken bieden nieuwe kansen in de mobiliteitstransitie. Die willen wij pakken.

6. De toename in elektrisch vervoer vereist een opschaling van de oplaadinfrastructuur en daarvoor benodigde elektriciteit.

7. We geven deelmobiliteit een impuls, door te verkennen of een regionaal netwerk van deelhubbs kan worden ontwikkeld.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Een intensieve samenwerking de komende jaren van Zaanstreek-Waterland, de VRA, Rijk, provincie en andere partijen om dit pakket aan investeringen en beleidsmaatregelen op het gebied van bereikbaarheid mogelijk te maken. Een deel van de ambities is reeds belegd in programma's als SBaB maar bredere en concretere afspraken zijn nodig.

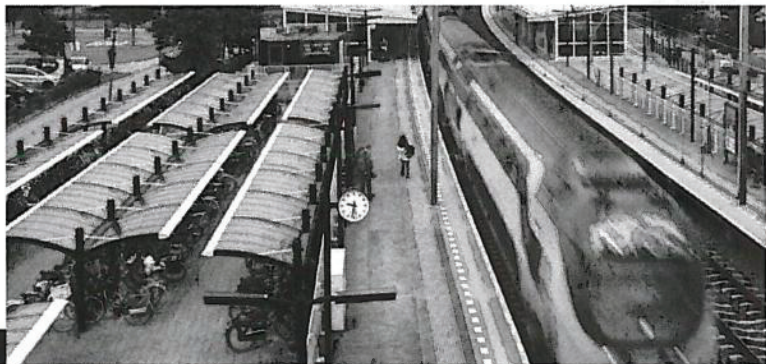
- Investeringen zijn nodig in goede noord-zuid OV-verbindingen en knooppuntontwikkeling in de steden. Amsterdam zal blijven trekken. Om te voorkomen dat de druk op het OV, maar zeker ook op de A7, A8, A10 en N247 te groot wordt, is het van belang de stedelijke groei in Purmerend en Zaanstad optimaal met OV te faciliteren en de bereikbaarheid van de overige kernen te versterken.

Dit vraagt drie grote verbeteringen:

1 Hoogwaardig Openbaar Vervoer op de Zaan-IJ corridor, als voorwaarde voor de stedelijke ontwikkeling in Zaanstad-Dost (incl. Achtersluispolder) en Amsterdam-Noord.

2 Hogere frequentie op de Hoozemanslijn, ter versterking van de ontwikkeling en regionale betekenis van MRA-sleutelgebieden Purmerend (inclusief ontwikkeling noordelijke station Purmerend als regionale mobiliteitshub) en Zaanstad-Kogerveld

3 Optimalisatie bereikbaarheid van regio Waterland, optimaliseren/betere benutting verbindingen N244, N247, N235 gecombineerd met de ontwikkeling en regionale betekenis van MRA-sleutelgebied Purmerend.

LANDSCHAP & NATUUR

LANDSCHAP & NATUUR

Zaanstreek-Waterland biedt:

Het mooiste landschap van de MRA dat alles in zich heeft om de duurzame transitie van de agrarische sector en de intensivering van de ecologische functie en natuurontwikkeling hand in hand te laten gaan met het tegengaan van bodemdaling en stikstofdepositie.

Onze ambities zijn:

1. Vernatting van het veen om de bodemdaling en de uitstoot van broeikasgassen als gevolg van veenoxidatie te stoppen. Met het vernatzen van het veen wordt tegemoet gekomen aan de klimaatdoelstellingen en worden oplopende maatschappelijke kosten als gevolg van bodemdaling zo veel mogelijk vermeden
2. Toekomstbestendige agrarische bedrijfsmodellen, passend bij de voorgaande transitie in het landschap.
3. Een robuust natuurnetwerk ten behoeve van behoud en bevordering van biodiversiteit.
4. Visie voor De Purmer, waarbij toekomstbestendigheid en de regionale functie van dit iconische gebied de prioriteit vormen.

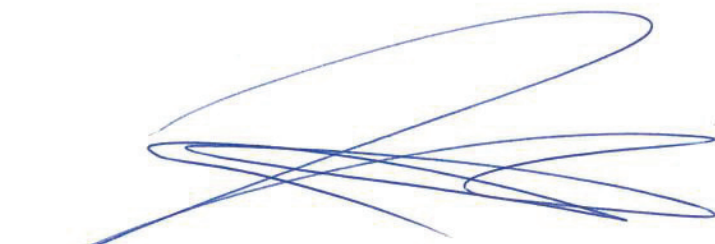
Om deze ambities te realiseren vragen we

- Partnerschap bij de transitie van het veenweidegebied. Het Rijk kan op grond van haar bevoegdheden een bijdrage leveren in deze complexe opgave. Per gebied wordt gezocht naar maatwerkoplossingen en de juiste mix van maatregelen. In die aanpak participeren alle stakeholders, zodat maatregelen op maatschappelijk draagvlak kunnen rekenen. Het Integraal gebiedsprogramma Laag Holland biedt het kader voor deze benaderingswijze. Dit programma wordt onder leiding van de provincie Noord-Holland in samenwerking met de Regiegroep Laag Holland op poten gezet.
- De MRA-Verstedelijkingsstrategie fungeert hierbij als een gemeenschappelijk integraal kader van Rijk en MRA voor bestuurlijke afspraken over de (boven) regionale ontwikkeling.
- Gezamenlijke, integrale ontwikkeling van de functie van het landschap in de MRA. De toevoegingen menging van de economische, ecologische en recreatieve functie.

Zaanstreek-Waterland - Hollandser dan Hollands

M. Homming

Namens de regio
Zaanstreek-Waterland,
gemeente Zaanstad
burgemeester
drs. J. Hamming

Onderhandelende partijen
Provincie Noord-Holland

Stadhuisplein 100
1506 MZ Zaandam
Postbus 2000
1500 GA Zaandam

Telefoon 14 075
www.zaanstad.nl

DATUM	14-04-2023
ONS KENMERK	
DOORKIESNUMMER	(075) 655 20 67
FAX	(075) 655 20 55
ONDERWERP	Naar een ruimtelijk arrangement voor Zaanstreek-Waterland
BIJLAGEN	2

Geachte onderhandelende partijen,

Allereerst hopen wij dat u met tevredenheid terugkijkt naar uw behaalde resultaat bij de Provinciale Statenverkiezingen. Wij hopen dat de komende periode van onderhandeling tot een sterke coalitie met ambitie en slagkracht zal leiden.

Het beleid van de Provincie zal impact hebben op alle delen van de Provincie. Zo ook in Zaanstreek-Waterland, zowel in de steden als in het landelijk gebied. Als zeven gemeenten hebben wij onlangs onze agenda geformuleerd in de **Propositie Zaanstreek-Waterland: Hollandser dan Hollands**. Deze propositie vormt het kader voor onze samenwerking met de provincie, het Rijk en in MRA-verband. We voegen hem toe als inspiratie voor de vorming van het nieuwe college, met per onderwerp geordend wat wij als deelregio te bieden hebben en wat wij daarvoor nodig hebben.

De zeven gemeenten van deze regio vragen in het verlengde van de propositie met deze brief uw aandacht voor de enorme ruimtelijke opgaven waar wij als provincie en gemeenten de komende jaren voor staan. Wij willen hierbij voortbouwen op het MRA Verstedelijkingsconcept en de daarin opgenomen ontwikkelprincipes. Noord-Holland is gevraagd om te komen tot een ruimtelijk voorstel voor Noord-Holland, als basis voor een ruimtelijk arrangement Rijk-provincie. Wij geven u een aantal elementen mee ten behoeve van dit ruimtelijk voorstel en gaan graag spoedig het gesprek aan met het nieuwe college van Gedeputeerde Staten over een ruimtelijk arrangement voor Zaanstreek-Waterland.

In Zaanstreek-Waterland willen wij letterlijk ruimte creëren door slim om te gaan met ruimte, door nieuwe functies te combineren met het toevoegen van kwaliteit, door onverwachte combinaties, door samen een oplossing te vinden voor opgaven zoals bijvoorbeeld de stikstofproblematiek die onze provincie op slot zet. Wij hebben u daarvoor nodig en stellen voor om de volgende punten in uw coalitieakkoord op te nemen:

- Houd dorpen en linten leefbaar door kleinschalige woningbouw, door betere bereikbaarheid en door broodnodige voorzieningen zoals zorgcentra, onderwijs, en sport & recreatie te behouden of toe te voegen.
- Laat gemeenten zelf de toets uitvoeren of dergelijke ontwikkelingen de landschappelijke kernkwaliteiten niet aantasten en zo mogelijk zelfs versterken. Wij pleiten daarom voor een aanpassing van de Omgevingsverordening zodat gemeenten met inachtneming van de landschappelijke kwaliteiten extra woningen en voorzieningen kunnen realiseren (zie ook de bijlage bij deze brief waarin meer in detail hierop wordt ingegaan).
- Geef de transitie van het agrarisch gebied en natuurontwikkeling een impuls door boeren desgewenst een rol te geven in natuurontwikkeling en -beheer en door nieuwe economische functies naast het agrarisch bedrijf mogelijk te maken indien de sector dat wenst.
- Geef de recreatieve voorzieningen een krachtige impuls, behorend bij de sterke groei van de steden in en rondom onze deelregio.
- Ga door met de binnenstedelijke verdichting in die steden rond bestaande knooppunten en creëer nieuwe knooppunten bij transformatie- en woningbouwlocaties.
- Help de kwetsbare wijken in diezelfde steden door daar de beste voorzieningen te creëren, door snel betaalbare en duurzame woningen toe te voegen, en passende mobiliteit voor iedereen weer een vanzelfsprekendheid te maken.

Doe dit samen met burgers, met bedrijven, met onze agrarische sector en met de maatschappelijke partners. Wij gaan voor een mooi, inclusief en duurzaam Zaanstreek-Waterland, de deelregio die Hollandser dan Hollands is!

Wij hopen u met dit pleidooi en de bijgevoegde Propositie ZaWa inspiratie te bieden in de zoektocht naar ruimte. Om fysieke ruimte te vinden voor alle functies hebben we een open geest, vertrouwen en doorzettingskracht nodig. We zien uit naar een vruchtbare samenwerking.

Namens de gemeenten in Zaanstreek-Waterland,

Hoogachtend,

de burgemeester van Zaanstad,
drs. J. Hamming

An aerial photograph of a Dutch polder landscape, showing a complex network of canals and rectangular fields. The canals are dark and winding, while the fields are lighter and rectangular. The landscape is flat and extends to a distant horizon under a clear sky.

Zaanstreek-Waterland

Hollandser dan Hollands

IN CIJFERS

Aantallen per gemeente

	Inwoners	Woningen	Oppervlakte	Bedrijven
Edam-Volendam	35.262	15.432	80,00 km ²	4.500
Landsmeer	11.568	4897	26,44 km ²	1.495
Oostzaan	9.686	4.100	16,13 km ²	1.065
Purmerend	91.781	41.175	96,64 km ²	7.615
Waterland	17.306	7.411	115,7 km ²	2.055
Wormerland	16.309	6.919	45,18 km ²	1.560
Zaanstad	157.013	69.114	83,24 km ²	14.430
Totaal	339.925	149.046	463,33 km²	32.720

PROPOSITIE

PROPOSITIE

Zaanstreek-Waterland is:

een ambitieuze en daadkrachtige regio die veel te bieden heeft. Daarmee kan de regio een grote bijdrage leveren aan de ambities van Rijk, provincie en MRA en van de eigen inwoners en ondernemers. De regio Zaanstreek-Waterland benoemt in deze propositie welke bijdrage zij kan leveren aan de groei van de MRA, evenals datgene wat de regio nodig heeft om deze bijdrage te realiseren.

Wat bieden wij?

De kwaliteit van Zaanstreek-Waterland is de ruimte om te leven in één van de meest karakteristieke en authentieke delen van de metropoolregio. Wonen in de stad of in het landelijk gebied, met scholen en voorzieningen in de buurt, altijd nabij water, groen en recreatiemogelijkheden, goed bereikbaar via OV of auto en (ruimte voor) een energiek regionaal bedrijfsleven met focus op voedsel, bouw, transport, maak-industrie en de ambitieuze ontwikkeling van een techniek- en ICT-cluster.

Het is niet alleen de kwaliteit, het is ook de identiteit die Zaanstreek-Waterland onderscheidend

maakt. Het landschap is Hollands en Hollands: prachtige veenweidegebieden en droogmakerijen met sloten, plassen, polders, dijken en molens, weilanden met koeien en weidevogels rondom historische lintdorpen. Tegelijkertijd heeft de regio een eeuwenoud verleden van economische en stedelijke ontwikkeling, met havens, scheepsbouw, industrie, molens, landbouw, veeteelt, visserij en handel. In de 19e en 20e eeuw is de bedrijvigheid in de regio in alle opzichten vernieuwd. Onveranderd zijn het sterke ondernemerschap, de doe-mentaliteit, de innovatiekracht en de waardering voor het bedrijfsleven. Dat tekent ons.

Wat hebben wij nodig?

Op basis van deze bestaande kwaliteiten willen we Zaanstreek-Waterland nog sterker maken.

De stedelijke centra ten noorden van het IJ groeien de komende decennia sterk. Die groei moet worden ingezet om economische- en sociaalmaatschappelijk waarde toe te voegen. Meer evenwicht te creëren tussen wonen en werken, maar ook evenwicht in de ontwikkeling van de Metropoolregio Amsterdam als geheel. De omvangrijke pendelstromen vanuit deze regio zijn buitenproportioneel en eenzijdig op Amsterdam gericht. Er zijn in Zaanstad en Amsterdam-Noord relatief veel sociaaleconomisch zwakke wijken, terwijl er voldoende ruimte is voor toevoeging van bedrijvigheid en economische ontwikkeling. De regionale steden moeten zich complementair aan elkaar ontwikkelen, waarbij het potentieel van multimodale knooppunten wordt uitgediept, de kansen voor gemengde woon-werkmilieus worden benut en de inspanningen in bestaande wijken met een sociaaleconomische problematiek door het collectief worden gesteund. De bereikbaarheidsagenda is nauw verbonden met de woningbouwopgave en het streven naar economische en sociaalmaatschappelijke ontwikkeling.

In het landelijk gebied moet een nieuwe balans gevonden worden tussen water en land. Er moeten keuzes worden gemaakt in het gebruik van water en land en een antwoord gedicht worden op de effecten die dat heeft voor landbouw en veeteelt,

wonen, energie, recreatie en natuur. Dit alles moeten we samen doen: inwoners, ondernemers, waterschappen, natuur- en milieuorganisaties, energiebedrijven en overheden. De toekomstige investeringen zijn zo groot, ongeacht de keuzes die gemaakt worden, dat nationale betrokkenheid noodzaak is. In de toekomst blijven genieten van ons landschap vereist de komende jaren scherpe keuzes.

De opgaven in het landelijke- en in het stedelijke gebied zijn sterk met elkaar verbonden. Zo zal de energietransitie plaatsvinden in zowel het stedelijk- als het landelijk gebied, zorgt de groei van steden voor meer druk op het landelijk gebied voor recreatieve functies, maar biedt het ook kansen voor de slimme koppeling van doelen en strategieën. Bij de ontwikkeling van de MRA en de regio Zaanstreek-Waterland zijn het landelijke- en het stedelijke gebied onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Hoewel primair gericht op de MRA als geheel, vereisen de ambities en opgaven vanzelfsprekend een nauwe samenwerking met partners zoals de provincie Noord-Holland, de Rijksoverheid, de Vervoerregio Amsterdam (VRA). De propositie Zaanstreek-Waterland beschrijft wat onze regio te bieden heeft, welke ambities we willen realiseren en tot welke samenwerking dit leidt voor de komende jaren. De propositie vormt daarmee de basis voor de inbreng van de regio in de samenwerking in MRA-verband, met de provincie, het Rijk en andere partijen.

WONEN

WONEN

Zaanstreek-Waterland biedt:

Ruimte voor meer dan 43.500 woningen in de regio boven het IJ, in de steden en in de kernen van het landelijk gebied. Daarmee kan de regio een bijdrage leveren aan het oplossen van de woningnood en het creëren van een betaalbare en toegankelijke woningmarkt in de regio en de MRA

Onze ambities zijn:

1. Een schaa sprong in woningbouw en een duurzame en inclusieve groei met kwaliteit.
2. De grote en kansrijke ontwikkelingen zoals de MRA Sleutelgebieden Purmerend, Zaan-IJjob (o.a. Achtersluispolder, Hembrugterrein, Zaandam Centrum en Kogerveld), en locaties als Lange Weeren, Galgeriet en Zaanoever.
3. Langdurige inzet op stedelijke vernieuwingsgebieden in de Noordflank (Zaandam Oost,

kwetsbare wijken in Amsterdam-Noord en Purmerend) met een brede agenda op het gebied van wonen en leefbaarheid om kansengelijkheid en ruimtelijke segregatie tegen te gaan.

4. Verduurzaming van de bestaande voorraad in de steden en dorpen en het verder aardgasvrij maken van de woningvoorraad, aansluitend op de Regionale Energiestrategie Zaanstreek-Waterland en met aandacht voor de betaalbaarheid ervan voor inwoners (energiearmoede).

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Concrete afspraken in de MRA en in de MRA-Verstedelijkingsstrategie om de knelpunten in de woningbouw (financiering, stikstof, op ruimtelijk vlak) weg te nemen.
- Een programmatische samenwerking in de MRA en met het Rijk, gericht op de bestaande voorraad (verduurzaming, stedelijke vernieuwing)
- Voldoen aan de randvoorwaarden op het gebied van bereikbaarheid voor de (versnelling van) de woningbouw, zoals benoemd in de MRA Verstedelijkingsstrategie.

ECONOMIE

ECONOMIE

Zaanstreek-Waterland biedt:

Kansen voor de noodzakelijke spreiding van economische activiteiten over de MRA. Ruimte voor regionale bedrijvigheid, ondernemerschap, leidend tot meer arbeidsplaatsen voor alle opleidingsniveaus in de regio. Daarmee zorgt de regio tevens voor een beperking van (de groei van) de verkeerstromen naar Amsterdam.

Onze ambities zijn:

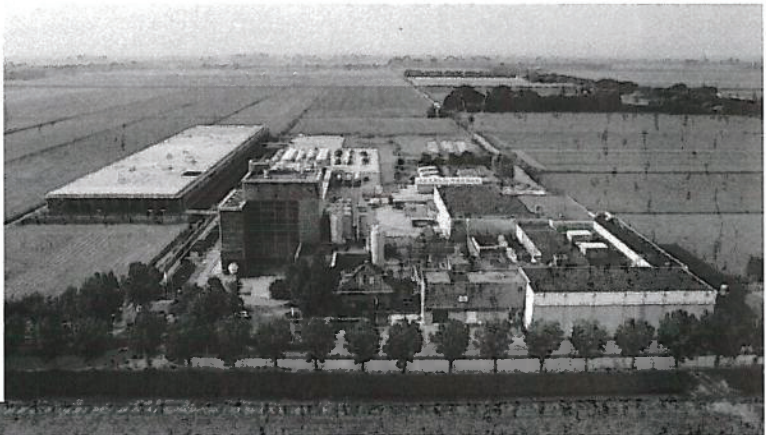
1. Het creëren van ruimte voor bedrijvigheid op de meest passende locaties, ruimte voor meer werkgelegenheid en een betere match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt.
2. Ontwikkeling gemengde woon-werkgebieden ZaanIJ ('de Noordas') met vele duizenden nieuwe arbeidsplaatsen.
3. Nieuwe bedrijvigheid in de stadscentra in de sleutelgebieden van Zaanstad en Purmerend als onderdeel van knooppuntontwikkeling.
4. (Door)ontwikkeling van bedrijventerreinen langs de as van de N244; Baansteer Noord en bij Edam-Volendam, en langs de noordkant van het Noordzeekanaalgebied (HoogTij).
5. Intensivering in de hele keten van het onderwijs-arbeidsmarktbeleid, in Zaanstreek-Waterland en in MRA-verband, investeringen in excellent onderwijs en onderwijsvoorzieningen, en intensieve samenwerking met ondernemers, o.a. voor

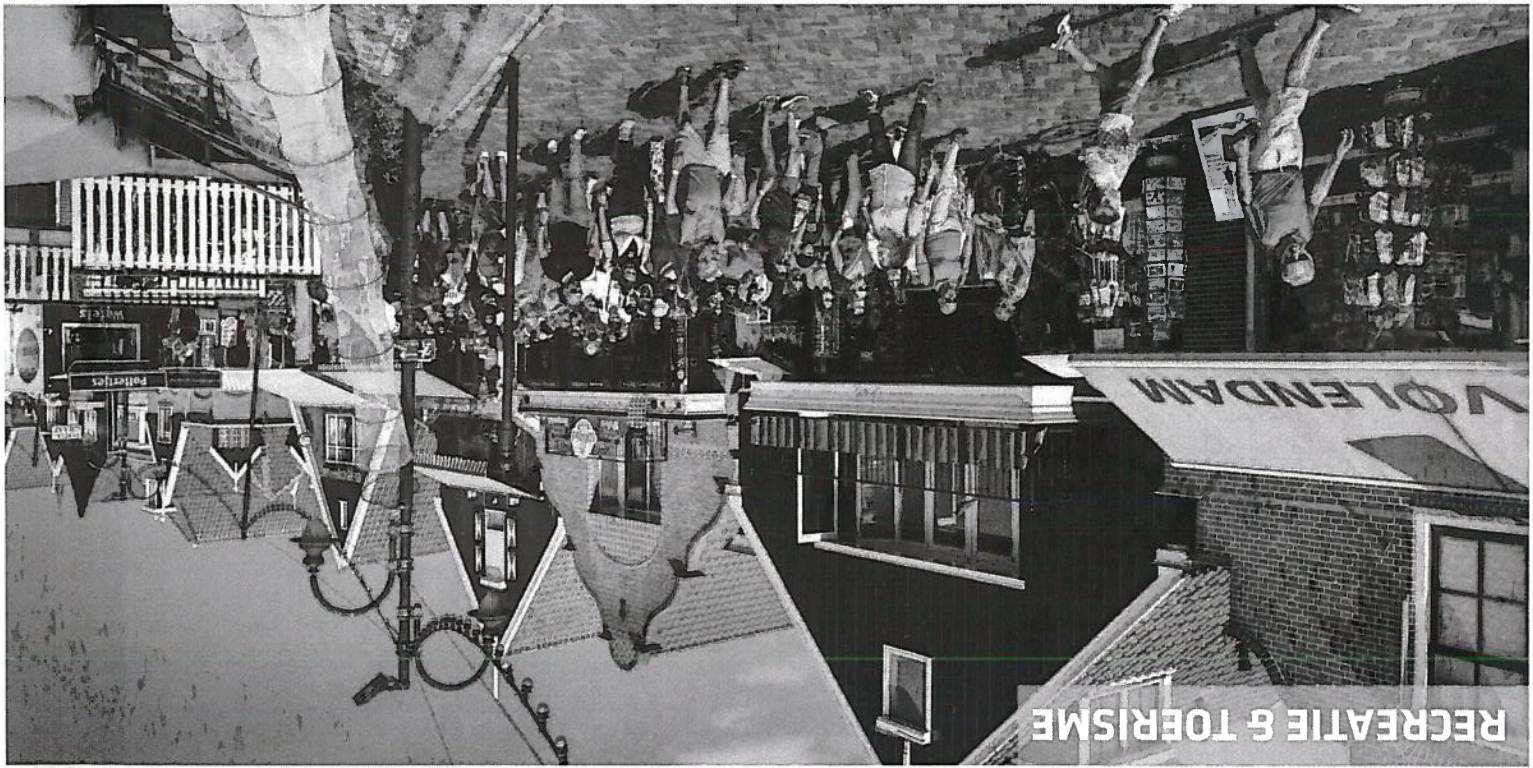
het creëren van stage.

6. Stimulering van campusvorming rondom H20/PurmerValley in Purmerend en Techlands in Zaanstad
7. De regio streeft naar het creëren van één nieuwe arbeidsplaats per nieuwgebouwde woning
8. Een prominente plaats voor houtbouw in de ontwikkeling van nieuwe woningbouwprojecten in het kader van circulaire economie en realisatie van een bedrijfsunit waar houtbouw voor de regio gefabriceerd gaat worden. Afstemming van het onderwijsaanbod op de nieuwe technieken.
9. Garanderen van voldoende capaciteit op het elektriciteitsnetwerk t.b.v. (nieuwe) bedrijvigheid en verduurzamingsopgave (zon, wind, van gas af)
10. Brede aansluiting op het MRA-programma 'Voedsel Verbindt' ten behoeve van versterking en innovatie van de lokale agrarische sector alsook voedselverwerking en -distributie.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Afspraken in de MRA Verstedelijkingsstrategie en met betrokken partijen (gemeenten, provincie) over de ontwikkeling van het economisch profiel en economische activiteiten voor Zaanstreek-Waterland en het grotere gebied ten noorden van het IJ en het Noordzeekanaal, inclusief lijnen naar Noord-Holland Noord (m.n. Hoorn, Alkmaar).
- Concrete samenwerking in MRA verband op het gebied van circulaire economie, houtbouw, en onderwijs & arbeidsmarkt.
- Van Lander een infrastructuur die onze ambities mogelijk maakt.
- Samenwerking met de provincie op het gebied van mobiliteit.

RECREATIE & TOERISME

Zaanstreek-Waterland biedt:

Ruimte voor inwoners van de MRA om te recreëren en om tot rust te komen in de veenweidegebieden, droogmakerijen en recreatiegebieden boven het IJ, en toeristische attracties en aantrekkelijke steden en dorpen voor bezoekers uit binnen- en buitenland...

Onze ambities zijn:

1. Versterken van de kwaliteit en/of toegankelijkheid van water, groen en recreatiegelegenheden.
2. Ontwikkeling RAUM, Het Twiske en De Purmer tot aantrekkelijke recreatiegebieden;
3. Verbeteren van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de recreatiegebieden voor fietsers en wandelaars.
4. Ontwikkeling van de Noorder IJplas tot metropolaan park en verbinding met het Twiske.
5. Ontwikkeling van het DerIJ gebied voor natuur en recreatie.
6. De spreiding van toerisme zowel binnen de MRA als binnen de deelregio Zaanstreek-Waterland. Met aandacht voor het vergroten van de kwaliteit van bezoekersstromen t.o.v. de kwantiteit.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Een concrete uitvoeringsstrategie (inclusief financieringsstrategie) , van gemeenten, provincie, Amsterdam, VRA, MRA en de betrokken natuurorganisaties voor de ontwikkeling van de recreatieve functie en het toerisme ten noorden van het IJ en het Noordzeekanaal.
- Ontwikkeling en positionering van het recreatieve aanbod met een afstemming tussen de ecologische kaders, toeristische producten, communicatie en de bereikbaarheid.
- De gezamenlijke ontwikkeling van een breed politiek-bestuurlijk draagvlak

BEREIKBAARHEID

BEREIKBAARHEID

Zaanstreek-Waterland biedt:

Een regio die klaar staat om de mobiliteitstransitie op alle modaliteiten door te voeren, waarmee verduurzaming, stedelijke groei en verdichting, en het behoud van de vitaliteit van kernen op een evenwichtige wijze samengaan.

Onze ambities zijn:

1. Een mobiliteitstransitie, waarbij OV, fiets, te voet, deelmobiliteit en schone, slimme logistiek een grote rol gaan spelen.

2. Werkgevers hebben grote invloed op de mobiliteit van hun werknemers. Samen met partners smeden wij een coalitie van werkgevers in Zaanstreek-Waterland, gericht op meer fietsen, OV, spits-mijden, tegenspits en thuiswerken.

3. We helpen onze ondernemers (bv. loodgieters, schilders, bouwers etc.) hun logistiek te verduurzamen, om zodoende toegang te houden tot de Amsterdamse markt.

4. Een beter oost-west fietsnetwerk. Onze gemeenten liggen hemelsbreed niet ver uit elkaar, maar oost-west reizen zijn haast onmogelijk. Daardoor

profiteren we niet van elkaars nabijheid. Wij willen de infrastructuur uitbreiden, de routing aantrekkelijk(er) maken en de koppeling met OV versterken.

5. We geven ruimte aan Smart Mobility. Nieuwe technieken bieden nieuwe kansen in de mobiliteitstransitie. Die willen wij pakken.

6. De toename in elektrisch vervoer vereist een opschaling van de oplaadinfrastructuur en daarvoor benodigde elektriciteit.

7. We geven deelmobiliteit een impuls, door te verkennen of een regionaal netwerk van deelhubs kan worden ontwikkeld.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Een intensieve samenwerking de komende jaren van Zaanstreek-Waterland, de VRA, Rijk, provincie en andere partijen om dit pakket aan investeringen en beleidsmaatregelen op het gebied van bereikbaarheid mogelijk te maken. Een deel van de ambities is reeds belegd in programma's als SBaB maar bredere en concretere afspraken zijn nodig.

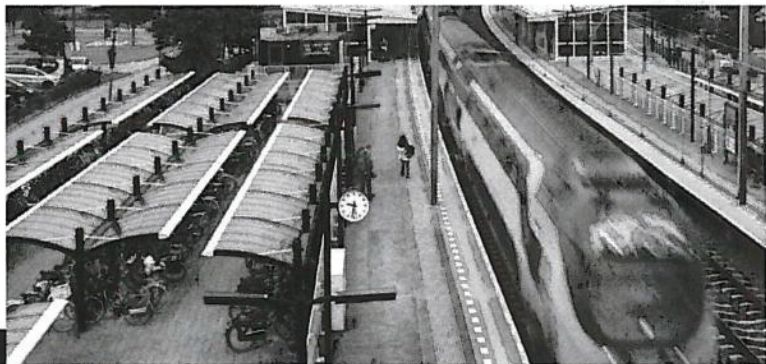
- Investeringen zijn nodig in goede noord-zuid OV-verbindingen en knooppuntontwikkeling in de steden. Amsterdam zal blijven trekken. Om te voorkomen dat de druk op het OV, maar zeker ook op de A7, A8, A10 en N247 te groot wordt, is het van belang de stedelijke groei in Purmerend en Zaanstad optimaal met OV te faciliteren en de bereikbaarheid van de overige kernen te versterken.

Dit vraagt drie grote verbeteringen:

1 Hoogwaardig Openbaar Vervoer op de Zaan-IJ corridor, als voorwaarde voor de stedelijke ontwikkeling in Zaanstad-Dost (incl. Achtersluispolder) en Amsterdam-Noord.

2 Hogere frequentie op de Hoozemanslijn, ter versterking van de ontwikkeling en regionale betekenis van MRA-sleutelgebieden Purmerend (inclusief ontwikkeling noordelijke station Purmerend als regionale mobiliteitshub) en Zaanstad-Kogerveld

3 Optimalisatie bereikbaarheid van regio Waterland, optimaliseren/betere benutting verbindingen N244, N247, N235 gecombineerd met de ontwikkeling en regionale betekenis van MRA-sleutelgebied Purmerend.

LANDSCHAP & NATUUR

LANDSCHAP & NATUUR

Zaanstreek-Waterland biedt:

Het mooiste landschap van de MRA dat alles in zich heeft om de duurzame transitie van de agrarische sector en de intensivering van de ecologische functie en natuurontwikkeling hand in hand te laten gaan met het tegengaan van bodemdaling en stikstofdepositie.

Onze ambities zijn:

1. Vernatting van het veen om de bodemdaling en de uitstoot van broeikasgassen als gevolg van veenoxidatie te stoppen. Met het vernatzen van het veen wordt tegemoet gekomen aan de klimaatdoelstellingen en worden oplopende maatschappelijke kosten als gevolg van bodemdaling zo veel mogelijk vermeden
2. Toekomstbestendige agrarische bedrijfsmodellen, passend bij de voorgaande transitie in het landschap.
3. Een robuust natuurnetwerk ten behoeve van behoud en bevordering van biodiversiteit.
4. Visie voor De Purmer, waarbij toekomstbestendigheid en de regionale functie van dit iconische gebied de prioriteit vormen.

Om deze ambities te realiseren vragen we

- Partnerschap bij de transitie van het veenweidegebied. Het Rijk kan op grond van haar bevoegdheden een bijdrage leveren in deze complexe opgave. Per gebied wordt gezocht naar maatwerkoplossingen en de juiste mix van maatregelen. In die aanpak participeren alle stakeholders, zodat maatregelen op maatschappelijk draagvlak kunnen rekenen. Het Integraal gebiedsprogramma Laag Holland biedt het kader voor deze benaderingswijze. Dit programma wordt onder leiding van de provincie Noord-Holland in samenwerking met de Regiegroep Laag Holland op poten gezet.
- De MRA-Verstedelijkingsstrategie fungeert hierbij als een gemeenschappelijk integraal kader van Rijk en MRA voor bestuurlijke afspraken over de (boven) regionale ontwikkeling.
- Gezamenlijke, integrale ontwikkeling van de functie van het landschap in de MRA. De toevoegingen menging van de economische, ecologische en recreatieve functie.

Zaanstreek-Waterland - Hollandser dan Hollands

Zaanstad

Oostzaan

Edam-Volendam

Purmerend

Wormerland

Waterland

Landsmeer

Colofon

In opdracht van:
Gemeenten Zaanstreek-Waterland
Ontwerp: René Schilder
Fotografie: Ramon van Flymen

M. Homming

Bijlage 2. Aanpassing Omgevingsverordening NH2020 t.b.v. woningbouw

Aan: onderhandelende partijen provincie Noord-Holland

Van: gemeenten in Zaanstreek-Waterland

Datum: 14 april 2023

Op 22 oktober 2020 hebben Provinciale Staten de Omgevingsverordening NH2020 vastgesteld. De regels in Omgevingsverordening NH2020 zijn er volgens de provincie op gericht om zoveel mogelijk binnenstedelijk te verdichten en het landschap te behouden en te beschermen. De kaart Landelijk gebied en het beschermingsregime Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) zijn nieuwe onderdelen in de Omgevingsverordening met consequenties voor nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. De belangrijkste kritiek op de Omgevingsverordening is dat de sturingsfilosofie uit de Omgevingsvisie "Lokaal wat kan, regionaal wat moet" niet terugkomt in de verordening. De provincie heeft met de Omgevingsverordening wel heel veel regie naar zich toe getrokken.

Relevante artikelen in de Omgevingsverordening

Artikel 6.9 van de Omgevingsverordening bevat een verbod op kleinschalige woningbouwontwikkeling (<12 woningen) in MRA-landelijk gebied. Wel kan onder voorwaarden een bedrijfswoning worden omgezet naar een reguliere woning. Daarbij mag een tweede reguliere woning worden bijgebouwd als bestaande bedrijfsbebouwing op het bestemmingsvlak wordt gesloopt. In artikel 6.3 van de Omgevingsverordening is vastgelegd dat regionale afspraken over de behoefte aan specifieke ruimtelijke ontwikkelingen nodig zijn als borging van de Ladder. Nieuwe stedelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied zijn zonder afspraken (in principe) niet mogelijk waarbij twaalf woningen als minimum wordt gehanteerd voor een nieuwe stedelijke woningbouwontwikkeling.

Artikel 6.46 van de Omgevingsverordening bevat een verbod op nieuwe stedelijke ontwikkelingen in het BPL. Dit sluit derhalve een woningbouwontwikkeling uit van 12 woningen of meer. Andere nieuwe ruimtelijke ontwikkeling dan een nieuwe stedelijke ontwikkeling zijn ook verboden tenzij hierdoor de voorkomende kernkwaliteiten niet worden aantast. Deze verbodsbepalingen gelden niet als wordt voldaan aan drie voorwaarden:

1. Er is sprake van een groot openbaar belang;
2. Er zijn geen reële alternatieven zijn; en
3. De aantasting van de kernkwaliteiten wordt zoveel mogelijk beperkt en de aantasting wordt gecompenseerd.

De Omgevingsverordening maakt woningbouw onmogelijk in MRA-landelijk gebied

Bovenstaande beschermingsregimes in de Omgevingsverordening hebben tot gevolg dat de MRA-gemeenten in de praktijk alleen binnenstedelijk woningbouw kunnen realiseren. Daarbuiten is dit feitelijk onmogelijk geworden door de Omgevingsverordening.

In de eerste plaats kan woningbouw volgens de provincie namelijk niet worden gezien als een groot openbaar belang. Bij het opstellen van de Omgevingsverordening heeft de provincie immers aangegeven zich bewust te zijn geweest van de druk op de woningmarkt en overige ontwikkelopgaven waar gemeenten mee worden geconfronteerd. De verbodsbepaling uit artikel 6.46 is t.a.v. woningbouw dus absoluut.

In de tweede plaats heeft de provincie via de Omgevingsverordening vastgelegd dat de linten in de diverse gemeenten ook onderdeel uitmaken van de provinciale beschermingsregimes omdat ze veelal onlosmakelijk verbonden met het landschap. De verbodsbepalingen uit artikel 6.9 en 6.46 gelden dus ook voor de linten.

In de derde plaats is er veelal sprake van dat het MRA-landelijk gebied en het BPL elkaar overlappen. Hierdoor is het in deze gebieden verboden om minder dan 12 woningen te realiseren (artikel 6.9) maar ook om 12 of meer woningen te realiseren (artikel 6.46).

Het belang van woningbouw in de dorpen en kleine kernen

Woningbouw in de dorpen en kleine kernen is van groot belang. Gemeente willen het aantrekkelijke woonklimaat en de vitaliteit van hun dorpen, kleine kernen en linten behouden en

waar mogelijk verder versterken aangezien door vergrijzing en gezinsverdunding anders het draagvlak onder voorzieningen en het verenigingsleven weg dreigt te vallen. Het is daarom noodzakelijk om ook extra woningen te realiseren in en/of nabij de kleine kernen en linten. Dit draagt bij aan het waarborgen van de leefbaarheid op de langere termijn.

Woningbouw en bescherming van het landschap

Nu de problematiek is geadresseerd is het goed om ook een mogelijke oplossing aan te dragen waarbij ons waardevolle landschap voldoende beschermd blijft en tevens door middel van lokaal maatwerk woningen kunnen worden gebouwd in de kleine kernen en linten. De provincie Utrecht kan hierbij dienen als inspiratiebron. Deze provincie heeft de gemeenten een contingent aan woningen gegeven die zij kunnen bijbouwen in de kleine kernen en linten mits zij in de betreffende plannen aantonen dat de landschappelijke kwaliteiten niet worden aangetast en bij voorkeur zelfs worden versterkt. Toch kan met zo'n contingent aan woningen ons inziens nog steeds onvoldoende maatwerk worden geleverd. Zo zullen in de ene gemeente immers meer woningen in de kernen en linten kunnen worden bijgebouwd dan in de andere gemeente zonder inbreuk te maken op de landschappelijke kwaliteiten. Het pleidooi is dus om de handelwijze van de provincie Utrecht niet één op één over te nemen.

Oproep aan de nieuwe provinciale coalitie

Er wordt gepleit voor een aanpassing van de Omgevingsverordening zodat gemeenten met inachtneming van de landschappelijke kwaliteiten extra woningen kunnen realiseren in de kleine kernen en linten.

De provincie dient daartoe woningbouw ook aan te merken als een groot openbaar belang. Hier is ook alle reden toe gelet op de huidige druk op de woningmarkt mede veroorzaakt door de grote aantallen te huisvesten statushouders en ontheemden. Daarnaast dienen de verbodsbepalingen uit artikel 6.9 en 6.46 niet van toepassing te worden verklaard als de landschappelijke kwaliteiten niet of minimaal worden aangetast of zelfs worden versterkt. De provincie gemeenten zou gemeenten kunnen verplichten dit zorgvuldig te onderbouwen zoals de gemeente Zaanstad dat al heeft gedaan in de nota Linten, dijken en paden.

Het is belangrijk dat een nieuwe woningbouwontwikkeling de landschappelijke kwaliteiten niet aantast maar zo mogelijk zelfs versterkt. Een goed ruimtelijk plan kan immers veel kwaliteit toevoegen aan het landschap. Het gaat erom het verleden te verbinden aan ontwikkelingen van nu en morgen. Er wordt geen verstard museumlandschap nagestreefd. Mensen en landschappen veranderen en niet alle veranderingen zijn slecht. Wanneer een ontwikkeling iets toevoegt, is dat een verrijking van het veranderende landschap. Het is echter een beperking of verarming als die verandering kwaliteiten overschrijft en uitwist. Wat dan dreigt is een lint zonder tastbaar verleden hetgeen ook gemeenten natuurlijk willen voorkomen. Het is dus van belang om kwaliteiten te behouden waarbij de karakteristieke uitstraling en beleving van kleine kernen en linten voornamelijk zit in structuren. Datgene dat de kleine kernen en linten zo eigen maakt, mag zeker niet verdwijnen. Een verwijzing naar de provinciale Nota Landschap en Cultuurhistorie in de Omgevingsverordening is daarom ook van groot belang.

Conclusie

Gemeenten vinden de landschappelijke kwaliteiten minstens zo belangrijk als de provincie. Daarnaast vinden de gemeenten het ook belangrijk dat de provincie na de Statenverkiezingen van 2023 meer mogelijkheden gaat bieden voor woningbouw in de kleine kernen en linten waarbij het aan gemeenten is om zorgvuldig te onderbouwen dat dit ook kan met inachtneming van de landschappelijke kwaliteiten. De oproep is om in het coalitieakkoord op te nemen dat de Omgevingsverordening NH2020 daartoe zal worden aangepast.

J. Hamming